M. 11508:1–47 G. 881

Vätternexpeditionen 1936.

Västergötland.
Kåkinds hd.
Hjo landsförsl.
Björkenäs.

FOLKLIVSARKIVET
Institutionen för folklivsforskning vid Lunds universitet

Innehåller: 47 blad folio
53 foto
7 teckningar.

881

FOLKLIVSARKIVET
Institutionen för folklivsforskning vid Lunds universitet

I.

Långrev.

M. 11508 : 1.

FOLKLIVSARKIVET
Institutionen för folklivsforskning vid Lunds universitet

Från Hjo landförsamling norr om staden ligger i en vik fiskecentrat Björkenäs. Det är relativt långgrunt och expeditionen hade ett visst besvär att få "Sonja" att gå klar för hoppen.

På stranden låg en klunga bostingstuns, skyndade av den vanliga bubbla typen båthus - längst ut inbäddade bryggan spelet för motorbåten och på landbacken det på alla sidor täckta båthuset för snipan.

Stranden bildar en långsmal gård, rymmande utom båthusen Lagesmannens mästhamnen och eldstad för kokning av nätten. Under tiden expeditionen inväntade Oskar Larsson pension underhöll han oss med diverse utredningar. Till slut infann sig vår lagesman, hjärtligt leende åt den iver expeditionens medlemmar visade.

Lagesmannen är född 1883 och befinner sig alltså i sina bästa år. Han lämnade saklig och beredvillig alla upplysningar men var svår att fotografera naturligt.

FOLKLIVSARKIVET
Institutionen för folklivsforskning vid Lunds universitet

Redogörelsen omfattar:

Långnev.
Kvidnot.
Snygga.
Våthänge.
Hängpärt.
Lakmät.
Sno tålnar.
Nätsticka.
Krabbor.
Fiskekorg.
Fiskekassar.
Kräckor.
Kåke.
Slaeträ.
Stenkrats.
Stentång.
Sump.
Grytla.
Källa.
Brännvinskrus.
Snipa.
Båthus.

Vistbusbod.

M. 11508:3.

FOLKLIVSARKIVET
Institutionen för folklivsforsk-
ning vid Lunds universitet

Revtork.

I.

Revorna torkas på en ställning av pinnar av c:a 5 m:s längd. Höjden över marken är 90 cm. och bredden 65 cm.

1

2

M. 11508: 4.

FOLKLIVSARKIVET
Institutionen för folklivsforskning vid Lunds universitet

II.

Revstickor.

Kroharna trädas upp på revstickor, 27 cm. långa och 4 cm. breda. Hacket är 8 cm. djupt.

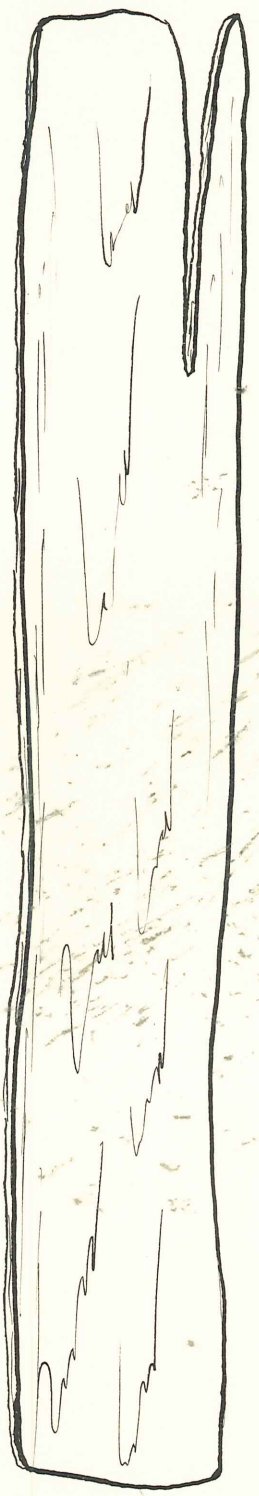
3

FOLKLIVSARKIVET
Institutionen för folklivsforsk-
ning vid Lunds universitet

M. 11508:5.

II.

881

Gi.

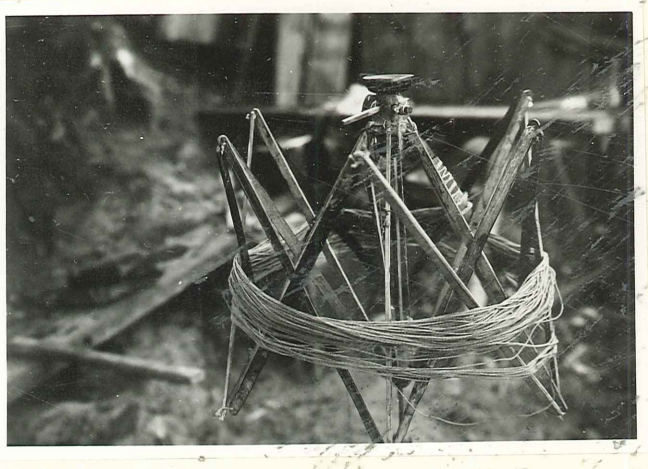
FOLKLIVSARKIVET
Institutionen för folkliv..forsk-
ning vid Lunds universitet

M. 11508:6.

Garnvinda.

III.

Då tafsarna sko-
la sättas på, ligger reven
upprullad på en garnvinda,
varifrån reven Ljamnas
upp.

4

M. 11508:7.

FOLKLIVSARKIVET
Institutionen för folklivsforskning vid Lunds universitet

IV.

a.

Tafsarna torkas.

Sagesmannens pojke håller på att sätta revbensharmå på tafsarna, varefter dessa stickas i hacket på revbenshicken.

5

6

M. 11508:8.

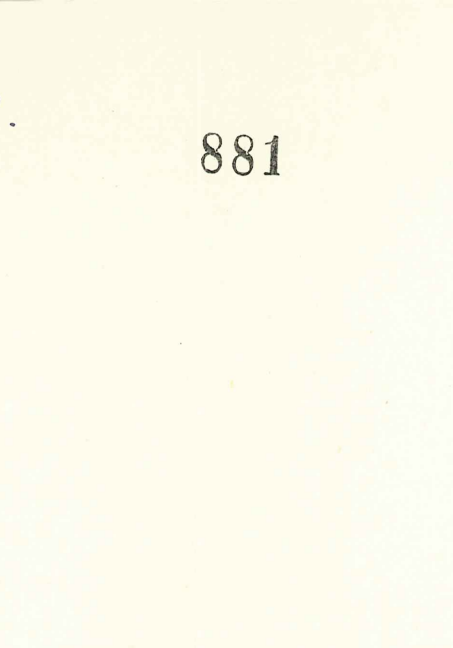
FOLKLIVSARKIVET
Institutionen för folklivsforskning vid Lunds universitet

IV.

6.

Tafsarna fästas.

Reven fannas upp och på bestämt avstånd från varandra, vanligen 4½ famn; fästas tafsarna.

M. 11508:9.

FOLKLIVSARKIVET
Institutionen för folklivsforskning vid Lunds universitet

IV.

C.

Reven

(kankas opp) i revsäten, och lägges upp
krokarna fästas i huggen.

8

M.11508:10.

FOLKLIVSARKIVET
Institutionen för folklivsforskning vid Lunds universitet

V.

Revaså.

Batten är gjord av tälnan (täner).

M. 11508:11.

FOLKLIVSARKIVET
Institutionen för folklivsforskning vid Lunds universitet

I.

Kvidnot.

Kvidnoten användes att fånga agn med. Armarna äro 4 m. långa. Materialet är hampspunnet lin. Trä-flöten användas mångenstädes till sänken ("hallar") sten i snären.

Kvidd = småfisk.

10

FOLKLIVSARKIVET
Institutionen för folklivsforskning vid Lunds universitet

M. 11508:12.

Detalj: Pösen. II.

Kalvens (pösen) mått framgå av skiss!

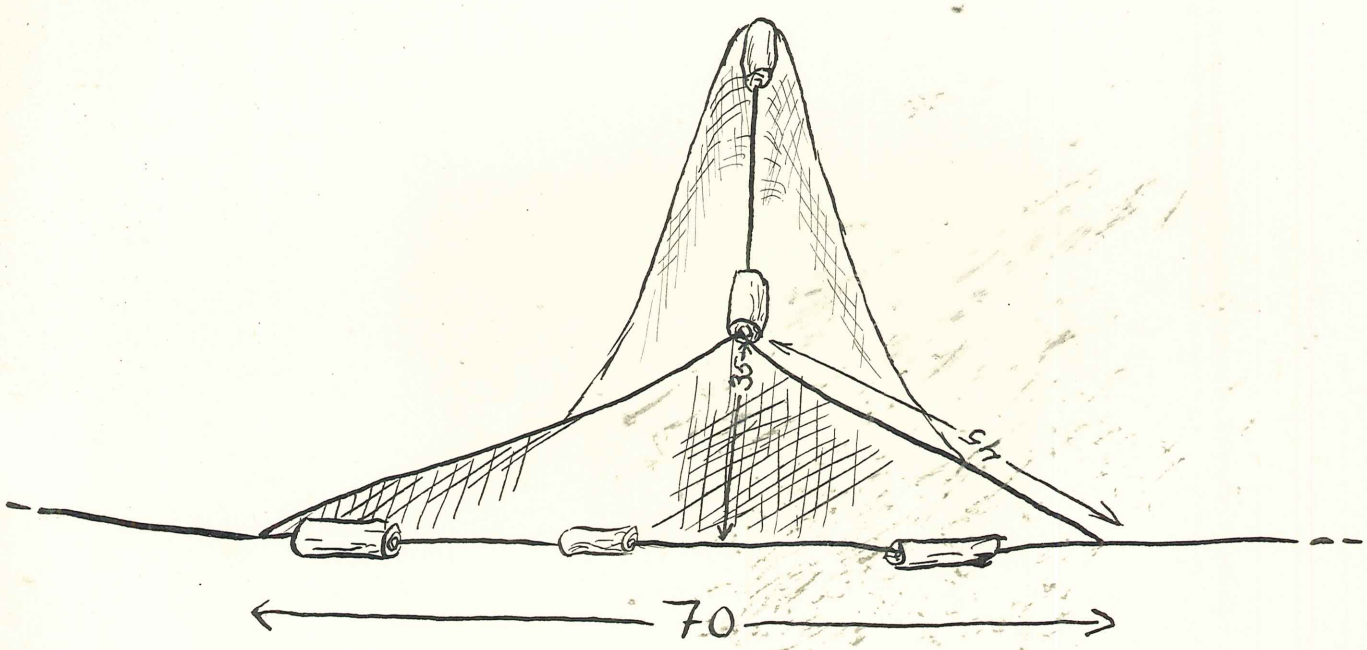

M. 11508:13.

FOLKLIVSARKIVET
Institutionen för folklivsforskning vid Lunds universitet

II.

881

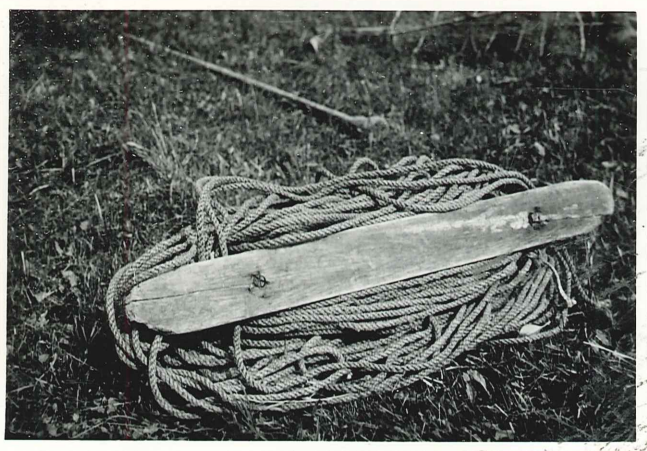
G. L.

M. 11508:14.

FOLKLIVSARKIVET
Institutionen för folklivsforskning vid Lunds universitet

Snygga.

Snyggan användes att lägga nyss tvättade tröjen på. Bågens höjd är 40 cm. Brädans längd är 1,20 m., bredd 15 cm.

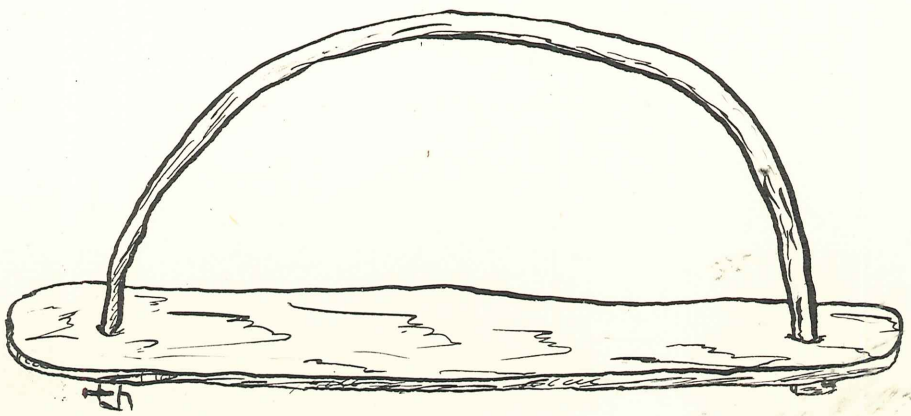

M. 11508:15

881

FOLKLIVSARKIVET
Institutionen för folklivsforskning vid Lunds universitet

E. L.

M. 11508:16.

FOLKLIVSARKIVET
Institutionen för folklivsforskning vid Lunds universitet

I.

Näthänge.

Näten hängas till tork på bryggt 2 m. långa störar, försedda med c:a 90 cm. långa tvärarmar, vari krokar av järn instuckits, vanligen 4 på var sida om stören.

M. 11508:17

FOLKLIVSARKIVET
Institutionen för folklivsforskning vid Lunds universitet

II.

Hänggård.

Näthängena bilda tillsammans en s.k. hänggård. Med ett mellanrum av 2,50 m. placeras 9 näthängen i linje.

M. 11508: 18

FOLKLIVSARKIVET
Institutionen för folklivsforskning vid Lunds universitet

Laknät.

III.

Nätet är av egyptiskt bomullsgarn och har ett djup av 5 fot samt en längd av 145 fot. Till flöten användas näverbitar och till sänken bly. Maskstorleken är mellan knutarna 1,5 cm.

16

17

M. 11508:19.

881

FOLKLIVSARKIVET
Institutionen för folklivsforskning vid Lunds universitet

IV.

Sagesmannen och tänet.

Förr ondr man tåkarna (tänera) själv med hjälp av en tänesmurra.

18

M. 11508: 20

FOLKLIVSARKIVET
Institutionen för folklivsforsk-
ning vid Lunds universitet

Nätsticka

Nätstickans längd
är 35 cm.

1/3

M. 11508: 21.

FOLKLIVSARKIVET 21
Institutionen för folklivsforskning vid Lunds universitet

IV.

Krabba.

På en 40 cm. lång järnstomme med en diam. av 7 cm. äro de 5 "flyerna" (klorna) fästade med hjälp av en järnring. Flyernas längd är 9 cm.

19

20

M. 11508:22

FOLKLIVSARKIVET 22
Institutionen för folklivsforskning vid Lunds universitet

VII.

Krabba.

Modern typ; av järn (dock smidd).

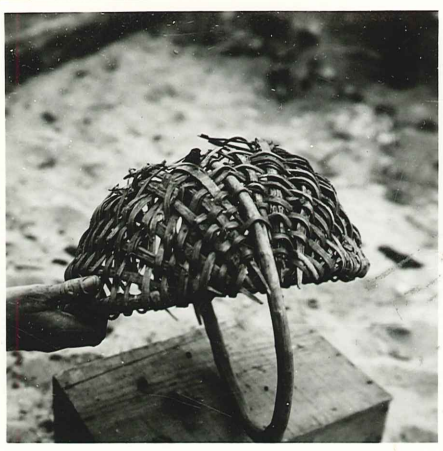
M. 11508:23.

FOLKLIVSARKIVET
Institutionen för folklivsforskning vid Lunds universitet

V.

Fiskekorg.

Korgens diameter är 35 cm., gripens höjd 17 cm.

22

23

M. 11508:24.

FOLKLIVSARKIVET 24
Institutionen för folklivsforskning vid Lunds universitet

881

VI.

Fiskekassar.

24

25

M. 11508:25.

FOLKLIVSARKIVET
Institutionen för folklivsforskning vid Lunds universitet

Kräcka.

VIII.

a.

Material: skalat ene. Längd: 45 cm. Grenarna böjda och fästade kring ett blystycke.

Kräckan användes att kräcka (= dragga) efter nät med.

Denna typ användes på stenbotten.

M.11508:26.

FOLKLIVSARKIVET
Institutionen för folklivsforskning vid Lunds universitet

Kräcka. VIII.

Denna typ är av järn och har en längd av 24 cm. De tre flyarna (klorna) är 8 cm. långa och deras spetsar ligga lika långt ut från stommen. b.

Järnkräckan användes att dragga efter mat met på dybotten.

M. 11508:27.

FOLKLIVSARKIVET
Institutionen för folklivsforskning vid Lunds universitet

881

IX.

Käke.

På ett c:a 1. m. långt skaft av trä är fästad en 30 cm. lång krok utan hulling. Användes som underlagshäck.

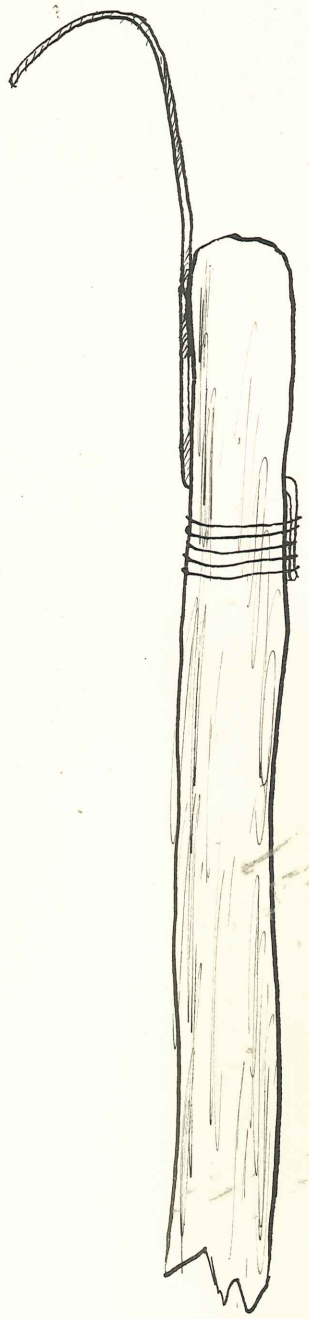

M. 11508:28.

FOLKLIVSARKIVET
Institutionen för folklivsforskning vid Lunds universitet

IX.

881

G. L.

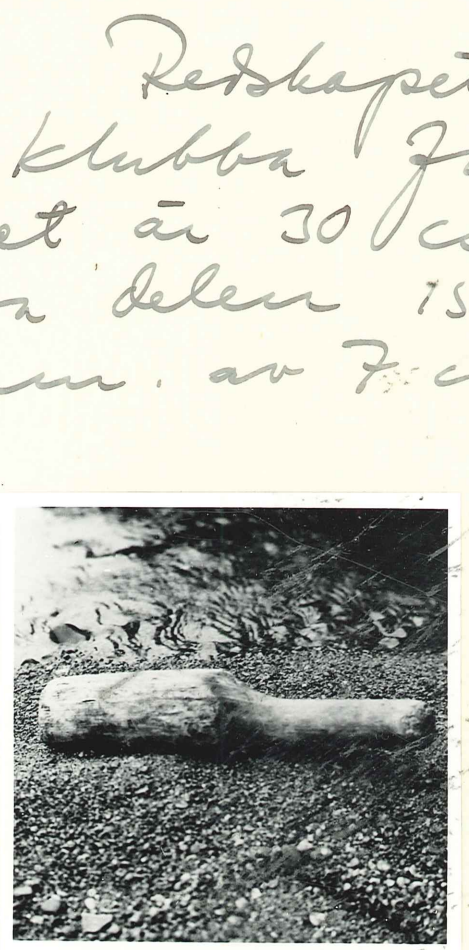
M. 11508:29.

FOLKLIVSARKIVET
Institutionen för folklivsforskning vid Lunds universitet

X.

Slaaträ.

Redskapet användes att klubba fisk med. Hela träet är 30 cm. långt. Den grova delen 15 cm. med en diam. av 7 cm.

M.11508:30.

FOLKLIVSARKIVET
Institutionen för folklivsforskning vid Lunds universitet

881

XI.

Stenkrats.

Användes att flytta stenar med.

Skaftet av trä är 2,50 m. långt.

Järnklorna äro 25 cm. långa; avståndet dem emellan är 16 cm. Spetsarna äro 21 cm. långa.

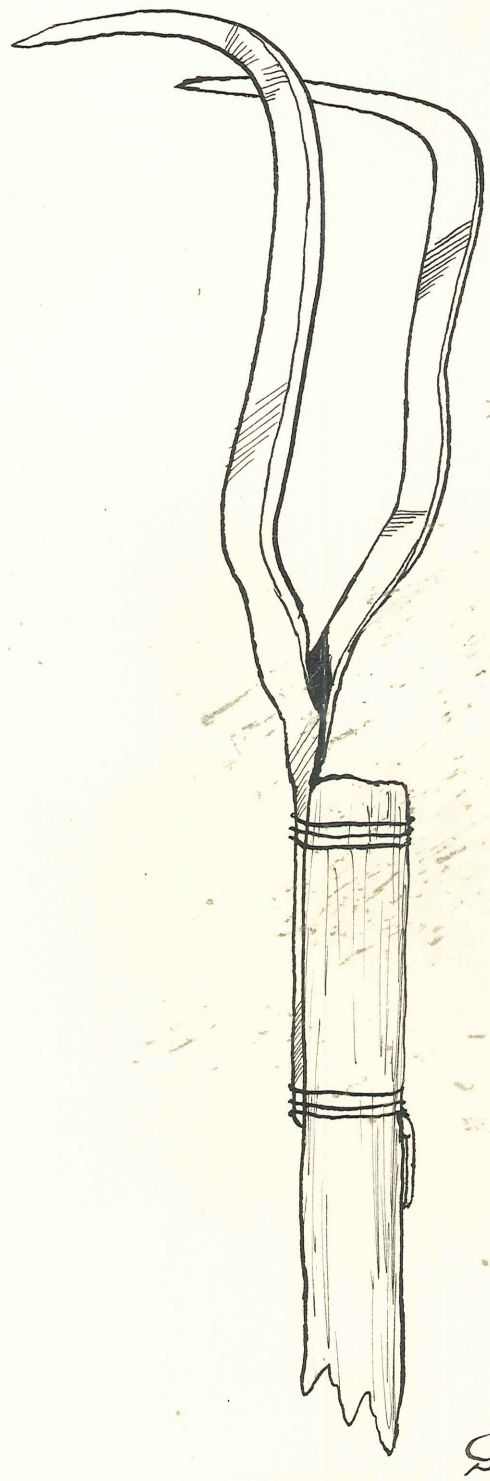

M. 11508:31.

FOLKLIVSARKIVET
Institutionen för folklivsforskning vid Lunds universitet

XI.

881

G. L.

M. 11508:32.

FOLKLIVSARKIVET
Institutionen för folklivsforskning vid Lunds universitet

XII.

Stentång.

Användes att
lämpa undan sten med.

31

M. 11508:33.

FOLKLIVSARKIVET
Institutionen för folklivsforskning vid Lunds universitet

XIII.

Sump.

Sumpen som användes vid rödning är 2,00 m. lång och 8,5 cm. bred samt 1,65 m. djup. Den är på sidorna försedd med rader av borrhål.

M. 11508:34.

FOLKLIVSARKIVET 34
Institutionen för folklivsforsk-
ning vid Lunds universitet

XIV.

Gryta.

I strandbrinken är en eldstad anbragt med väggar av sten. I grytan (som även användes vid bryk) kokas skelut, fjäs och vatten i 3 timmar. Den fäbiga beholten som kallas bburspa, användes att "brå" måten med.

33

34

M. 11508:35.

FOLKLIVSARKIVET
Institutionen för folklivsforskning vid Lunds universitet

881

XV.

Kälke.

Kälkens höjd är 30 cm. Sitsen är 75 x 50 cm. stor. Medarna äro 140 cm. långa och avståndet dem emellan 60 cm. "Mass- stakarna" äro 85 cm. höga.

35

36

M. 11508:36.

FOLKLIVSARKIVET
Institutionen för folklivsforskning vid Lunds universitet

Brännvinskrus. XVII.

I båthuset påträffades ovannämnda fiskeredskap, numera upphört till brännoljebruk.

Kruset är 50 cm. högt; de buckliga sidorna äro 20 cm. breda.

Halsen är gängad. Motsvarande tapp är borta.

Material: lera.

37

M 11508.

FOLKLIVSARKIVET
Institutionen för folklivsforskning vid Lunds universitet

XVII.

Saipa

M. 11508:37.

FOLKLIVSARKIVET
Institutionen för folklivsforskning vid Lunds universitet

I.

Snipa.

Hela snipan är c:a 20 fot lång. Översta bordet kallas "värebor", bordet därnäst kallas spetsbor. Vräingarna som fästa på rullingen äro "hela" dvs. okarvade. Toften längst förut över kallas mastbjälke.

M. 11508:38.

881

FOLKLIVSARKIVET
Institutionen för folklivsforskning vid Lunds universitet

38

För. II.

Obs. de 2 kopmen av trä, storlek 26×5 cm!

39

40

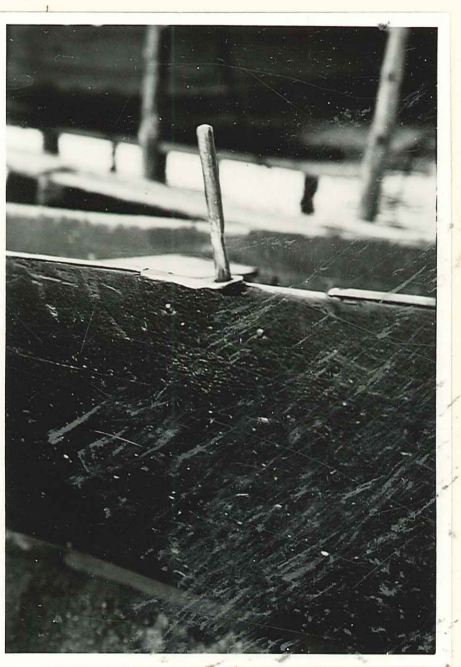
M. 11508:39.

FOLKLIVSARKIVET
Institutionen för folklivsforskning vid Lunds universitet

III.

Vänbor.

Obs. årskepan och spetzjärnet!

41

M. 11508:40.

FOLKLIVSARKIVET
Institutionen för folklivsforskning vid Lunds universitet

IV.

Årkepa.

Årkepan är av järn och nedsänkt i en trälåda, ovanpå vilken ett tunt järn är lagt (sletjärn) för friktionens skull.

42

M. 11508:41

FOLKLIVSARKIVET
Institutionen för folklivsforskning vid Lunds universitet

881

V.

Akter.

43

44

M. 11508:42.

FOLKLIVSARKIVET
Institutionen för folklivsforskning vid Lunds universitet

881

VI.

Aktre roftoften.

Obs. den etno-
logiska byggnaden ovanpå
toften!

45

M. 11508:43.

FOLKLIVSARKIVET
Institutionen för folklivsforskning vid Lunds universitet

VII.

Stöbock.

Användes att
stöta den uppdragna snipan med.

M. 11508:44.

FOLKLIVSARKIVET 44
Institutionen för folkliv.forsk-
ning vid Lunds universitet

881

881

Öskar.

VIII.

Storlek: 26 × 19 cm. Djup: 8 cm. Skaftets längd 14 cm., dess höjd 8 cm.

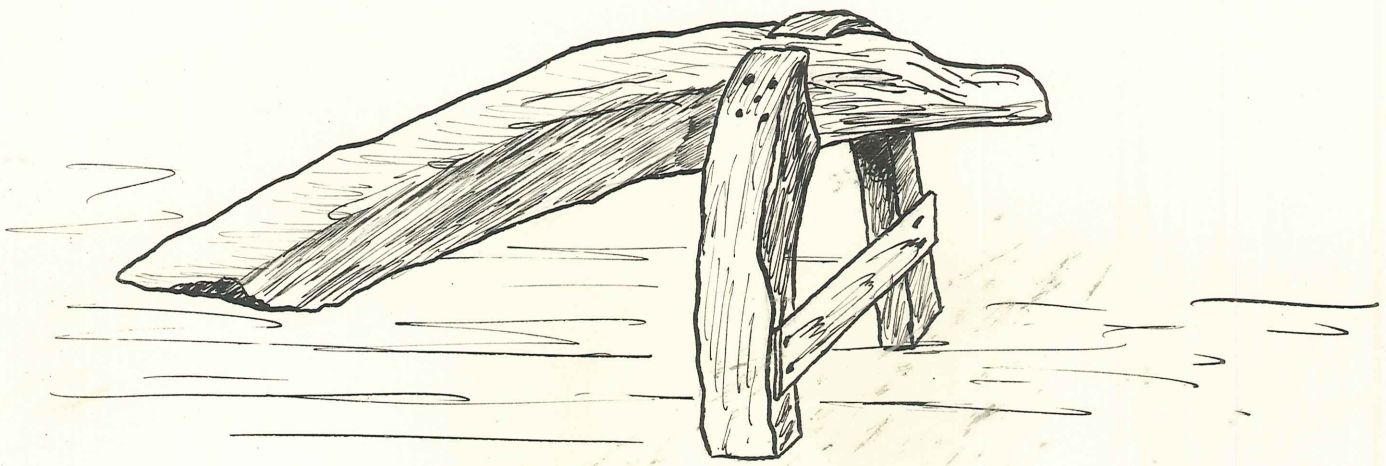
47

M. 11508: 45.

FOLKLIVSARKIVET
Institutionen för folklivsforskning vid Lunds universitet

VIII.

881

S. L.

M.11508:46.

FOLKLIVSARKIVET
Institutionen för folklivsforskning vid Lunds universitet

Båthus.

Ägare: Sagesmannen.

48

49

50

51

52

M. 11508:47.

FOLKLIVSARKIVET
Institutionen för folklivsforskning vid Lunds universitet

Visthusbod.

Ovanför Larssons
låg ett kombinat förråds magasin,
Numera försett med tegeltak
och synbarligen ännu i bruk.

